

ΕΚΘΕΣΗ - ΕΚΦΡΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟ

Η δομή της παραγράφου

Θεματική πρόταση: είναι συνήθως η πρώτη περίοδος της παραγράφου, η κύρια ιδέα

Λεπτομέρειες: οι προτάσεις που αναλύουν, επεξηγούν τη θεματική πρόταση

Κατακλείδα: η τελευταία πρόταση, το συμπέρασμα

Η δομή της έκθεσης

Θέμα: Το αγαπημένο μου βιβλίο

Σχεδιάγραμμα

Πρόλογος:

Γενικό που σχετίζεται με το θέμα → Είναι ωραίο τον ελεύθερο χρόνο ο άνθρωπος να τον αξιοποιεί δημιουργικά διαβάζοντας. Το βιβλίο προσφέρει στον άνθρωπο γνώση, χαρά και τη δυνατότητα να εξελίσσεται.

Ειδικό: Το βιβλίο που με γοήτευσε είναι...

Κυρίως θέμα:

1^η → Είδος βιβλίου, πρωταγωνιστές, υπόθεση

2^η → Συναισθήματα που σας προκάλεσε, γιατί ξεχωρίσατε αυτό το βιβλίο.

Επίλογος: Το βιβλίο εκτός από ευχάριστη ενασχόληση, βοηθάει τον άνθρωπο να κατακτήσει το εϋ ζήν.

Αφήγηση : εννοούμε την προφορική ή γραπτή παρουσίαση μιας σειράς γεγονότων είτε πραγματικών είτε φανταστικών. Οργανώνεται με βάση το χρόνο. Τα γεγονότα ή οι καταστάσεις συνδέονται αιτιολογικά μαζί τους.

Η αφήγηση έχει την ακόλουθη δομή:

α. Πληροφορίες για τους ήρωες, το χώρο, το χρόνο, την κατάσταση από την οποία ξεκινάει η κατάσταση.

β. Η εξέλιξη της αφήγησης και η έκβαση της

γ. Η λύση και η κρίση του αφηγητή για το νόημα της ιστορίας. Πολλές φορές η κρίση του αφηγητή συμπίπτει με τη λύση.

Ο χρόνος της αφήγησης είναι ο Αόριστος, πολλές φορές όμως χρησιμοποιείται ο Παρατατικός και ο Ιστορικός Ενεστώτας. Στην αφήγηση χρησιμοποιούνται συνδυαστικές λέξεις ή φράσεις που δείχνουν **χρονική σειρά** (στη συνέχεια, κατόπιν, ύστερα...) και **αιτιολογική σχέση** (επειδή, καθώς, αφού..)

Περιγραφή: εννοούμε την αναπαράσταση μέσα από το λόγο χώρων, αντικειμένων, φαινομένων, προσώπων. Στη περιγραφή χρησιμοποιούνται πολλά επίθετα ,που δίνουν ουσιαστικές πληροφορίες στον αναγνώστη.

Ο ΠΑΠΠΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΓΓΟΝΑΚΙ

Ο παππούς είχε γεράσει πολύ. Τα πόδια του δεν τον πήγαιναν, τα μάτια του δεν έβλεπαν, τ' αυτιά του δεν άκουγαν. Δόντια δεν είχε. Κι όταν έτρωγε, του χυνόταν το φαγητό. Ο γιος του και η νύφη του δεν τον έβαζαν πια μαζί τους στο τραπέζι, αλλά του 'διναν να φάει πάνω στη μεγάλη χτιστή χωριάτικη θερμάστρα όπου πλάγιαζε.

Κάποτε που του βάλανε να φάει στο πήλινο πιάτο, του ξέφυγε από τα χέρια, έπεσε κι έσπασε. Η νύφη του άρχισε τότε να τον μαλώνει πως όλα τα χαλάει στο σπίτι και σπάει τα πιάτα. Τέλος του είπε πως αποδώ και πέρα θα του 'διναν να τρώει στην ξύλινη γαβάθα. Ο παππούς αναστέναξε μόνο και δεν είπε τίποτα.

Μια μέρα ο άντρας με τη γυναίκα του παρακολουθούσαν που ο γιος τους μαστόρευε κάτι σκαλίζοντας ένα μικρό κούτσουρο. Ο πατέρας λοιπόν τον ρώτησε: «Τι φτιάχνεις εκεί, Μίσα;».

Κι ο Μίσα απαντά:

«Φτιάχνω μια μεγάλη γαβάθα, πατερούλη. Όταν εσύ κι η μάνα μου γεράσετε, θα σας ταΐζω σ' αυτήν τη γαβάθα».

Ο άντρας κι η γυναίκα του κοιτάχτηκαν και δάκρυσαν. Νιώσανε ντροπή που είχαν προσβάλει τον παππού. Κι από τότε τον βάλανε να τρώει μαζί τους στο τραπέζι και τον πρόσεχαν όπως πρέπει.

Λ. Τολστόι, *Διηγήματα*,

1. Να γράψετε την περίληψη του αποσπάσματος.
2. Πώς συμπεριφερόταν ο πατέρας και η γυναίκα στον παππού;
3. Να υπογραμμίσετε τα ρήματα της πρώτης παραγράφου και να βρείτε τον χρόνο και να αναφέρετε για ποιον λόγο τον επέλεξε ο συγγραφέας;

Ο γύρος του κόσμου σε 80 ημέρες

Τα χρόνια της δεκαετίας του 1870, ο Φιλέας Φογκ, ένας Εγγλέζος τζέντλεμαν, έβαλε στοίχημα όλη την περιουσία του ότι μπορούσε να πραγματοποιήσει το γύρο του κόσμου σε ογδόντα ημέρες.

Με τη συνοδεία του υπηρέτη του, του πιστού Πασπαρτού, ξεκίνησε αυτή την τρελή περιπέτεια η οποία θα τον κάνει να ανακαλύψει χώρες ελάχιστα γνωστές, να αντιμετωπίσει πολλούς κινδύνους και να σώσει μια πριγκίπισσα η οποία θα γίνει τελικά γυναίκα του.

Οι δυο ατρόμητοι ταξιδιώτες μας βρίσκονται τώρα πάνω σ' ένα τρένο που διασχίζει ολοταχώς την ινδική χερσόνησο.

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΓΓΑΛΗ

Ο Πασπαρτού που στο μεταξύ είχε ξυπνήσει, κοίταζε και δεν μπορούσε να πιστέψει ότι διέσχισε τη χώρα των Ινδών μέσα στο τρένο του Μεγάλου Χερσονησιακού Σιδηροδρόμου. Του φαινόταν απίθανο. Και όμως τίποτε δεν ήταν πιο αληθινό! Η ατμομηχανή, που την οδηγούσε το χέρι ενός Εγγλέζου μηχανικού και που δούλευε με αγγλικό κάρβουνο, εκσφενδόνιζε τον καπνό της στις φυτείες του βαμβακιού, του καφέ, του μοσχοκάρυδου*, του γαρίφαλου* και του κόκκινου πιπεριού. Ο ατμός, καθώς στριφογύριζε, σχημάτιζε δαχτυλίδια γύρω από τις συστάδες των φοινικόδεντρων, που ανάμεσά τους ξεπρόβαλλαν γραφικά μπαγκαλόου*, μερικά βιχάρις -είδος εγκαταλειμμένων μοναστηριών- και θαυμάσιοι ναοί στολισμένοι από τον ανεξάντλητο διάκοσμο της ινδικής αρχιτεκτονικής. Πιο πέρα, τεράστιες εκτάσεις γης διαγράφονταν μέχρι εκεί που έφτανε το μάτι, ζούγκλες απ' όπου δεν έλειπαν τα φίδια και οι τίγρεις, που έτρεχαν να κρυφτούν τρομαγμένες από τον τρομερό θόρυβο που έκανε η ατμομηχανή, και τέλος δάση, που τα έτεμναν σιδηροδρομικές γραμμές, όπου ζούσαν ακόμη ελέφαντες, που έβλεπαν με σκεπτικό βλέμμα να περνάει η αχαλίνωτη πομπή. (...)

Από την Μπεναρές κι έπειτα η σιδηροδρομική γραμμή ακολουθούσε κατά ένα μέρος την κοιλάδα του Γάγγη. Μέσα από τα τζάμια του βαγονιού έβλεπαν έξω στη λιακάδα το εναλλασσόμενο τοπίο του Μπιχάρ, με τα καταπράσινα βουνά, χωράφια σπαρμένα με κριθάρι, αραβόσιτο και σιτάρι, ρυάκια και βάλτους, όπου κατοικούσαν οι πρασινωποί αλιγάτορες, καλοδιατηρημένα χωριουδάκια, χλοερά ακόμα δάση. Μερικοί ελέφαντες και ζεμπού*, με τη μεγάλη καμπούρα τους, έρχονταν να δροσιστούν στα νερά του ιερού ποταμού. Έβλεπε ακόμη κανείς, παρά την προχωρημένη εποχή και την ήδη χαμηλή θερμοκρασία, ομάδες Ινδών και από τα δύο φύλα, που επιτελούσαν ευλαβικά το ιερό νίψιμο*. (...)

Έπειτα πια έπεσε η νύχτα και, καθώς το τρένο περνούσε με μεγάλη ταχύτητα ανάμεσα στα ουρλιαχτά που έβγαζαν οι τίγρεις, οι αρκούδες κι οι λύκοι, που το 'σκαγαν μπροστά στην ατμομηχανή, κανείς δεν μπορούσε πια να δει τίποτε από τα αξιοθέατα της Βεγγάλης ή της Γκολκόντα, της ερειπωμένης Γκουρ ή της Μουρσενταμπάντ, που άλλοτε ήταν πρωτεύουσα, ούτε του Μπουρντβάν, του Χούγκλυ ή του Σαντερναγκόρ, του γαλλικού αυτού κομματιού της ινδικής χώρας, όπου ο Πασπαρτού με υπερηφάνεια θα έβλεπε να κυματίζει η σημαία της πατρίδας του.

Ιούλιος Βέρν

- * *Γαρίφαλο (το)*: Ψηλό ξωτικό δέντρο που μας δίνει τα καρφάκια του γαρίφαλου.
- * *Ζεμπού*: είδος βοδιού που φέρει καμπούρα.
- * *Μοσχοκάρυδο (το)*: Εξωτικό δέντρο των τροπικών περιοχών.
- * *Μπαγκαλόου (τα)*: Χαμηλό ινδικό σπίτι, με βεράντες γύρω-γύρω.
- * *Νίψιμο (το)*: το πλύσιμο ενός μέρους του σώματος για θρησκευτική κάθαρση.

1. Ποια χώρα διέσχισε ο Πασπαστρού και με ποιο μέσο; Τι τον συνέδεε μ' αυτή;
2. Τι σας εντυπωσίασε περισσότερο στο απόσπασμα; (1 παράγραφος)
3. Να γράψετε μια έκθεση που θα αφηγηθείτε μια περιπέτειά σας στη φύση.
4. Να βρείτε τη δομή των παρακάτω παραγράφων.

Οι συνεχείς πόλεμοι μεταξύ των πόλεων – κρατών είχαν ως συνέπεια και τη διαταραχή της σχετικής κοινωνικής ισορροπίας που υπήρχε μέσα σ' αυτές. Οι πλούσιοι έγιναν πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι και περισσότεροι. Το χάσμα ανάμεσά τους μεγάλωσε και οι αντιθέσεις έγιναν οξύτερες. Τη δύσκολη κατάσταση των φτωχών, που δεν έβρισκαν εργασία, επιδείνωνε η ολοένα και μεγαλύτερη χρησιμοποίηση δούλων. Όλα αυτά είχαν σαν αποτέλεσμα να ξεσπούν συχνά μέσα στις πόλεις βίαιες συγκρούσεις και ταραχές.

Η ανάπτυξη της τεχνολογίας στον τομέα της επικοινωνίας προσφέρει στο σύγχρονο άνθρωπο τη δυνατότητα της άμεσης πρόσβασης σε γνώσεις και πληροφορίες που προέρχονται από όλα τα μέρη του κόσμου. Αυτή η κοσμογονική επανάσταση στην πληροφόρηση καταργεί τα σύνορα των κρατών και ευνοεί την προσέγγιση και συνεργασία τους σε παγκόσμια κλίμακα. Πάνω από όλα, όμως, επιδρά σταθερά στον ψυχισμό του ανθρώπου, ο οποίος αντιλαμβάνεται τις τεράστιες δυνατότητες προόδου που του παρέχει η πληροφόρηση, παράλληλα όμως, νιώθει παγιδευμένος, εφόσον είναι υποχρεωμένος να αφομοιώσει τον τεράστιο όγκο των πληροφοριών.

Η αλληλεξάρτηση είναι και πρέπει να είναι στον ίδιο βαθμό με την αυτονομία ιδανικό του ανθρώπου. Ο άνθρωπος είναι κοινωνικό ον · εάν δεν προσπαθεί να διατηρεί σχέσεις με την κοινωνία που ζει, δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει ότι αποτελεί μια ενότητα με το σύμπαν ούτε να απαλλαγεί από τον εγωισμό του. Κάτι ανάλογο ισχύει και για τα έθνη. Εάν ένα έθνος γινόταν απόλυτα ανεξάρτητο από τα υπόλοιπα, η υπεροψία του και η έπαρσή του θα ήταν τέτοιες που θα καταντούσε για τα άλλα πραγματικά βάρος, πραγματική μάλιστα. Καθώς αντιλαμβάνονται, λοιπόν, τα έθνη, το βαθμό αλληλεξάρτησης, ξεπερνούν τα εθνικιστικά τους σύνδρομα και συνεργάζονται για την επίλυση κοινών προβλημάτων